

Ajalugu: 8 klass.

Õpitulemused	
V Kursus: Uusaeg	
Maailm 1600-1815	
<ul style="list-style-type: none"> • teab, mis muutused toimusid Rootsi ja Vene ajal Eesti võimukorralduses, talurahva elus, hariduses ja kultuuris ning mis olid Põhjasõja tagajärjed Eestile; • selgitab valitsemiskorralduse muutusi uusajal: seisuslik riik, absolutism, valgustatud absolutism, parlamentarism; • selgitab Prantsuse revolutsiooni ning Napoleoni reformide põhjusi, tagajärgi ja mõju; • toob esile ühiskonna ümberkorraldamise võimalusi reformide ja revolutsiooni teel ning saab aru, mille poolest need erinevad; • teab, kuidas tekkisid Ameerika Ühendriigid, ja iseloomustab Ameerika Ühendriikide riigikorraldust; • iseloomustab baroki ja klassitsismi põhijooni; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>valgustus, valgustatud absolutism, reform, revolutsioon, restauratsioon, absolutism, parlamentarism</i>; • teab, kes olid Napoleon, Louis XIV, Peeter I ja Voltaire, ning iseloomustab nende tegevust 	<p>Uusaja ühiskonna põhijooned Euroopas, absolutismi kujunemine, Louis XIV, valgustusfilosoofia, Inglise kodusõda ja restauratsioon, Inglismaa ja Prantsusmaa. 18. sajandi valgustatud absolutism Preisimaa näitel, Friedrich II.</p> <p>Eesti Rootsi ja Vene riigi koosseisus, valitsemine, keskvõim ja aadli omavalitsus, Balti erikord, Põhjasõda, Peeter I, Eesti talurahvas 17. ja 18. sajandil, muutused majanduses ja poliitikas, vaimuelu (religioon, haridus, kirjasõna).</p> <p>USA iseseisvumine, Iseseisvussõda, USA riiklik korraldus. Prantsuse revolutsioon ja Napoleoni ajastu. Prantsuse revolutsiooni põhjused ja kulg, Napoleoni reformid, Viini kongress ja poliitilised muutused Euroopa kaardil.</p> <p>Vestfaali rahu ning Viini kongressi tulemused. Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähtsus Euroopa ajaloos. Kultuur: barokk, klassitsism. Asustus ja eluolu kodukohas 17.–18. sajandil. Viljandimaa mõisad (Õisu, Kõpu).</p>
Maailm 1815-1918	
<ul style="list-style-type: none"> • Leiab kaardilt Esimeses maailmasõjas osalenud riikide liidud; • iseloomustab rahvuslikku liikumist Eestis ja Euroopas; • selgitab Eesti iseseisvumist; • teab Esimese maailmasõja põhjusi ja tagajärgi; • iseloomustab 19. sajandi ja 20. sajandi alguse peamisi kultuurisaavutusi; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>rahvusriik, monopol, linnastumine, rahvuslik liikumine, venestamine, autonoomia, Antant, Kolmikliit, liberalism, konservatism, sotsialism</i>. 	<p>Industriaalühiskonna kujunemine, tööstuslik pööre, vabrikutootmine, linnastumine, industriaalühiskonna sotsiaalne pale, 19. sajandi poliitilised õpetused.</p> <p>Rahvuslus ja rahvusriigid, rahvusluse kasv Euroopas, rahvusriigi loomine Saksamaa näitel, Saksa keisririik.</p> <p>Eesti 19. sajandil ja 20. sajandi algul, Vene impeeriumi äärealade poliitika, talurahvaseadused, rahvuslik ärkamine, selle eeldused, liidrid ja üritused, venestusaeg. 1905. aasta revolutsiooni tagajärjed.</p> <p>Esimene maailmasõda, uue jõudude vahekorra kujunemine Euroopas, sõja põhjused, kulg ja tagajärjed, maailmasõja mõju Eestile. Eesti iseseisvumine: autonoomiast Vabadussõjani. Kultuur 19. sajandil ja 20. sajandi algul: eluolu, ajakirjandus, seltsiliikumine sh kodukohas. Õppekäik ja töölehed: Jakobsoni tänav Viljandis.</p>

Ajalugu: 9. klass

Õpitulemused	Õppesisu ja õppetegevus
VI Kursus: Lähiajalugu	
Maailm kahe maailmasõja vahel	
<ul style="list-style-type: none"> • Näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi (Versailles' süsteem); • iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; • kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarismi aastail ja vaikival ajastul; • kirjeldab kultuuri arengut ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvaste Liit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, parlamentarism, Tartu rahu</i>; • teab, kes olid Jossif Stalin, Benito Mussolini, Adolf Hitler, Franklin Delano Roosevelt, Konstantin Päts ja Jaan Tõnisson, Johan Laidoner. 	<p>Rahvusvaheline olukord, Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, Rahvasteliidu tegevus ja mõju, sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas. Maailmamajandus, ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed. Demokraatia ja diktatuuri põhijooned, demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel, autoritarism Itaalia näitel, totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel. Eesti Vabariik, Vabadussõda, Asutav Kogu, maareform ja põhiseadus, demokraatliku parlamentarismi aastad, vaikiv ajastu, majandus, kultuur ja eluolu, välispoliitika. Kultuur ja eluolu kahe maailmasõja vahel, uued kultuurinähtused, teadus, tehnika areng, aatomiuuringud, auto ja lennuk, raadio, kino ja film, kirjandus ja kunst, uued propagandavahendid. Kultuur ja eluolu kodukohas 20. sajandi algul</p>
Teine maailmasõda	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel; • selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos; • iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist; • teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjused, tulemused ja tagajärjed; • selgitab ajalookaardile tuginedes Teise maailmasõja sõjategevuse kulgu; • teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon; • seletab mõisteid <i>MRP, holokaust, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, ÜRO</i> 	<p>Rahvusvaheline olukord. Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP. Sõjategevuse üldiseloomustus, sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled, rinded: Idarinne, Läänerinne, Vaikse Ookeani ja Põhja-Aafrika piirkond. Holokaust, ÜRO asutamine. Eesti Teise maailmasõja ajal, baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioon. Teise maailmasõja mõjud kodukohas.</p>
Maailm peale Teist maailmasõda 1945-2000	
<ul style="list-style-type: none"> • Teab külma sõja põhijooni ning toob esile selle avaldumist ja vorme; näitab kaardil olulisemaid külma sõja aegseid kriisikoldeid • teab ja näitab muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastail; 	<p>Külm sõda, külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid, kriisid ja sõjad Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel. USA ühiskond, sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel; • kirjeldab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut NSV Liidu koosseisus; • toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab Eesti iseseisvumise taastamist ja Eesti Vabariigi arengut; • iseloomustab kultuuri ja eluolu 20. sajandi vältel; • seletab ja kasutab kontekstis mõisteid <i>perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, metsavennad, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon</i>; • teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar ja Mart Laar ja iseloomustab nende tegevust. 	<p>Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng, Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.</p> <p>Kommunistlikud riigid, kommunistliku süsteemi teke. NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon. Eesti Nõukogude okupatsiooni all, piiride muutumine, repressioonid, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu. Kommunistliku süsteemi lagunemine, perestroika ja glasnost, Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin; Saksamaa ühinemine. Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine. Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine. Maailm alates 1990. aastaist: ülevaade, Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine, uued vastasseisud. Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel. Teaduse ja tehnika areng, aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis. Poliitilised liikumised, kultuur ja eluolu ning ajalooline mälu ja mäluasutused kodukohas.</p>
---	---